

INICIJATIVA ZA IZMJENU POSLOVNIKA O RADU DOMA NARODA PARLAMENTA FEDERACIJE

BiH

Član 42. u Poslovniku glasi:

U radno tijelo Doma naroda biraju se članovi iz reda delegata u Domu naroda. Predsjednik i zamjenik predsjednika radnog tijela biraju se iz sastava članova radnog tijela s tim da ne mogu biti iz istog konstitutivnog naroda.

Izuzetno, za članove Komisije za ustavna pitanja, Zakonodavno-pravne komisije i Komisije za jezička pitanja mogu biti imenovana lica iz reda stručnih, naučnih, kulturnih i javnih radnika, s tim da njihov broj ne može biti veći od jedne trećine ukupnog broja članova komisije.

Broj članova radnih tijela određuje se prilikom izbora članova radnog tijela, s tim da komisije ne mogu imati više od sedam a odbori više od devet članova. U radna tijela Doma naroda bira se isti broj bošnjačkih, hrvatskih i srpskih delegata i odgovarajući broj delegata iz reda ostalih u Domu naroda.

Radno tijelo čine, u pravilu, delegati iz svih klubova naroda, s tim da jedan delegat može, u pravilu, biti član u dva radna tijela.

Amandman I

U članu 42. iza stava 2. dodaju se novi stavovi 3. i 4. koji glase:

„Za članove radnih tijela iz člana 54. stav 1. alinje 1., 2., 11., 12., 14., 15., 16., 18. i 19. mogu biti imenovani predstavnici reprezentativnog udruženja poslodavaca i reprezentativnog sindikata za teritoriji FBiH, te spoljni eksperti iz te oblasti, s tim da je njihov broj ne može biti veći od jedne trećine ukupnog broja članova komisije.

Imenovani članovi iz prethodnog stava na sjednicama radnog tijela imaju pravo učešća u raspravi bez prava odlučivanja.,,

U istom članu u stavu 3. koji postaje stav 5. na kraju rečenice briše se tačka i dodaju riječi „iz reda delegata“.

Dosadašnji stavovi 3. i 4. postaju stavovi 5. i 6.

Obrazloženje

Na osnovu Konvencije MOR-a br. 144. o tripartitnim konsultacijama, koju je 26. oktobra 2005. godine ratificirala BiH i koja je postala sastavni dio zakonodavstva BiH, predlažemo da se socijalnim partnerima omogući prisustvo i učešće u raspravi u pojedinim odborima na kojima se raspravlja o pitanjima koja su značajnog interesa za socijalne partnere.

Navedena Konvencija propisuje da se svaka država koja ratifikuje ovu Konvenciju, obavezuje da reguliše procedure kojima se obezbjeđuju efikasne konsultacije sa socijalnim partnerima.

Danas je nemoguće zamisliti da se neka politika u Evropskoj Uniji kreira, usvaja i primjenjuje bez ozbiljne uključenosti socijalnih partnera. Komisija obavezno i formalno konsultuje socijalne partnere po pitanju svake evropske socijalne inicijative.

Uloga socijalnih partnera u kreiranju politika na nivou EU utemeljena je u osnivačkim Ugovorima EU. Još od 1957. godine od kada datira Rimski ugovor uspostavljeno je partnerstvo između Komisije i socijalnih partnera. Sporazumom iz Maastricht-a i Sprazumom iz Amsterdama uloge socijalnih partnera je pojačana u smislu da se socijalnim partnerima daje pravo da budu konsultirani o nizu socijalnih i ekonomskih pitanja, te im se priznaje legislativna i regulatorna moć u primjeni određenih direktiva EU. Lisabonskim ugovorom nastavljeno je jačanje uloge socijalnih partnera u proces donošenja odluka o javnim politikama.

Potpisivanjem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju EU, Bosna i Hercegovina je preuzela obavezu da svoje zakonodavstvo usklađuje sa zakonodavstvom Evropske unije.

Pored toga veoma je bitno da socijalni partneri, budu uključeni u rad sjednica odbora domova Parlamenta FBiH.

Učešćem socijalnih partnera u radu sjednica parlamenta omogućit će se donošenje kvalitetnijih propisa koji će biti prihvatljiviji i lakše primjenljivi u praksi, a sve s ciljem kreiranja povoljnijeg poslovnog ambijenta. Dakle, stvorit će se odgovarajući zakonski okvir koji će omogućiti rasterećenje privrede, nove investicije, ekonomski razvoj, privredni rast i povećanje zaposlenosti a samim tim bolje punjenje budžeta i vanbudžetskih fondova.

Donošenje dobrih zakonskih rješenja moguće je samo uz učešće socijalnih partnera, jer samo oni na koje se Zakoni primjenjuju mogu dati realnu sliku kako će se propis primjenjivati u praksi i kako će utjecati na poslovanje. Socijalni dijalog doprinosi kvalitetnom ekonomskom rastu i razvoju države. Kao argument navodimo činjenicu da su među najrazvijenijim državama upravo one, koje se tradicionalno u velikoj mjeri oslanjaju na instrumente socijalnog dijaloga u vođenju ekonomske i socijalne politike.

Obzirom na činjenicu da je obaveza konsultiranja sa socijalnim partnerima u kreiranju zakona i politika propisana u osnivačkim Ugovorima, sve države članice Evropske unije su u svoje nacionalno zakonodavstvo inkorporirale ovu obavezu. Dakle, sve zemlje EU prilikom usklađivanja svojih zakonodavstava sa zakonodavstvom EU morale su u svoje nacionalne sisteme ugraditi obavezu vlasti da se prilikom donošenja propisa konsultuju sa socijalnim partnerima.

Poslovníkom o radu Evropskog parlamenta definiše se obaveza parlamenta da traži mišljenje od Evropsko ekonomskog i socijalnog odbora prilikom donošenja zakona. Odbori također mogu zahtijevati savjetovanje s Evropskim ekonomskim i socijalnim odborom o predmetima opće prirode ili o posebnim točkama. Zahtjev za savjetovanje s Evropskim ekonomskim i socijalnim odborom Parlament odobrava bez rasprave.

Pored mogućnosti učešća u radu sjednica parlamenta i odbora, kroz koje evropski socijalni partneri predstavljaju i brane njihove interese kroz proces redovnih zakonodavnih procedura i konsultacija, oni također mogu, pod određenim uslovima, nezavisno da pregovaraju i kreiraju svoje sporazume **koji postaju sastavni dio EU legislative.**

Evropska Komisija ima praksu da sporazume koji se zaključe između socijalnih partnera, na njihov zahtjev, predoči u Direktive koje postaju obavezne u državama članicama EU.

Iz navedenog se vidi da socijalni partneri predstavljaju nezaobilazan faktor za kreiranje i donošenje zakonodavne regulative.

Obzirom na navedene činjenice, **socijalnim partnerima u FBiH je neophodno omogućiti prisutvovanje i učešće na sjednicama odbora na kojima se raspravlja o značajnim pitanjima koja su od interesa za poslodavce.**

Također, **uporednopravna analiza pokazuje da zakonodavstva zemalja u okruženju i zemalja Evropske unije daju mogućnost socijalnim partnerima da učestvuju u radu kako sjednica Parlamenta, tako i u radu sjednica odbora Parlamenta.** Tako na primjer **Republika Hrvatska,** koja je uskladila svoje zakonodavstvo sa zakonodavstvom Evropske unije omogućila je socijalnim partnerima da učestvuju u radu Hrvatskog sabora. Poslovníkom je jasno definisano u kojim radnim tijelima su članovi predstavnici udruženja poslodavaca i sindikata. Slična rješenja su i u drugim zemljama Evropske unije.

Također, podsjećamo i da je u proteklom periodu Udruženje poslodavaca FBiH redovno dobijalo sve materijale i poziv za sjednice radnih tijela oba doma Parlamenta FBiH. Međutim, to posljednjih nekoliko mjeseci nije slučaj, te želimo ponovno uspostaviti komunikaciju u vidu dostavljanja materijala i poziva za sjednice i mogućnosti učešća Udruženja poslodavaca FBiH na sjednicama na kojima se raspravlja i odlučuje o tačkama koje su od značaja za Udruženje.

Uzimajući u obzir sve navedene činjenice, naši zahtjevi da socijalni partneri budu uključeni u rad sjednica Predstavničkog doma Parlamenta te da budu članovi pojedinih odbora Parlamenta su u znatnoj mjeri manji u odnosu na ulogu i značaj socijalnih partnera u zemljama EU.

Član 46. u Poslovniku glasi:

Radno tijelo radi u sjednici.

Sjednicu radnog tijela saziva predsjednik radnog tijela na osnovu vlastite inicijative, a dužan je da sazove sjednicu kada to zatraži predsjedavajući odnosno potpredsjedavajući Doma naroda, zamjenik predsjednika radnog tijela ili najmanje jedna trećina članova radnog tijela.

Predsjednik radnog tijela saziva sjednicu radnog tijela u pravilu osam dana prije održavanja sjednice, a iz opravdanih razloga može je sazvati i u kraćem roku.

Ako predsjednik radnog tijela ne sazove sjednicu kad je dužan da to učini, sjednicu će sazvati zamjenik predsjednika radnog tijela, a ako ni on to ne učini, sjednicu će sazvati predsjedavajući Doma naroda.

Radno tijelo može da radi ako sjednici prisustvuje većina članova radnog tijela, a odlučuje većinom glasova prisutnih članova, osim u slučajevima odlučivanja o pitanjima iz neposrednog djelokruga radnog tijela kada odluke donosi većinom od ukupnog broja članova radnog tijela.

Amandman II

U članu 46. u stavu 4. iza riječi „većina članova radnog tijela“ dodaju se riječi „koji imaju pravo glasa“, a iza riječi „prisutnih članova“ i na kraju rečenice iza riječi „radnog tijela“ briše se tačka i dodaju riječi „sa pravom glasa“, ostali dio teksta ostaje nepromjenjen.

Objasnenje

Član 46. stav 4. definiše kvorum za rad radnog tijela. Imajući u vidu da predlažemo da socijalni partneri i drugi eksperti iz oblasti za koju je nadležan pojedini odbor imaju pravo učešća u raspravama bez prava glasa, potrebno je definisati da navedene osobe ne ulaze u kvorum za rad sjednica odbora. S tim u vezi predloženo je rješenje.

Član 96. u Poslovniku glasi:

U radu sjednice Doma naroda učestvuju, u pravilu, predsjednik Federacije, potpredsjednici Federacije, premijer/predsjednik Vlade i članovi Vlade Federacije.

Sjednicama Doma naroda mogu da prisustvuju i članovi Predsjedništva Bosne i Hercegovine.

U radu sjednice mogu da učestvuju i gosti koje pozove predsjedavajući Doma naroda, u skladu sa ovim poslovníkom.

Amandman III

U članu 96. dodaje se novi stavovi 3. i 4. koji glase:

„Predstavnicima reprezentativnog udruženja poslodavaca i reprezentativnog sindikata u FBiH omogućit će se prisustvo sjednicama.

Predstavnicima socijalnih partnera iz prethodnog stava omogućit će se obraćanje i učešće u raspravi, ukoliko se na sjednici razmatraju pitanja koja su od izuzetnog značaja za socijalne partnere.“

Dosadašnji stav 3. postaje stav 5.

Objasnenje

Pored učešća u radu radnih tijela Doma naroda **predstavnicima socijalnih partnera je neophodno omogućiti da prisustvuju sjednicama Doma naroda Parlamenta FBiH.** Socijalni partneri (reprezentativna udruženja poslodavaca i sindikati) trebaju da imaju mogućnost da se izjasne kakav je uticaj zakona koji se donose ili mjenjaju na poslovni ambijent. Imajući u vidu da zastupnici u Parlamentu nemaju dovoljno informacija kao i znanja o uticaju pojedinih zakona na poslovanje veoma je bitno da se čuje mišljenje socijalnih partnera.

U pojedinim državama EU vlade imaju obvezu da zajedno sa svojim prijedlogom zakona uputi i mišljenja socijalnih partnera, čime se osigurava da stajališta socijalnih partnera budu uzeta u obzir i od strane parlamentarnih zastupnika, što dodatno povećava utjecaj socijalnih partnera da svojim primjedbama i mišljenjem mogu da doprinesu poboljšanju poslovnog ambijenta.

Bitno je napomenuti da predložene izmjene daju mogućnost da socijalni partneri iznesu svoje stavove u pogledu uticaja zakona na poslovanje.

Uključivanje socijalnih partnera u proces donošenja zakona, osigurava da se pri usvajanju Zakona uzmu u obzir informacije, iskustva i znanja o području na koje se određeni Zakon odnosi, odnosno da se pitanja koja se njima žele riješiti sagledaju iz različitih (interesnih) perspektiva. Na taj način **omogućava se donošenje kvalitetnih zakona koji će biti lakše provodivi u praksi i koji će dovesti do rasterećenja privrede i poboljšanja poslovnog ambijenta, a što je u interesu politika svake države.**

Učešćem socijalnih partnera u procesu donošenja Zakona smanjuje se mogućnost njihovog nezadovoljstva usvojenim propisima, ako su njihovi zahtjevi i prijedlozi u tom procesu ozbiljno razmotreni. Davanjem mogućnosti socijalnim partnerima da se direktno izjasne o posljedicama koje će provesti loša zakonska rješenja, smanjuje se otpor socijalnih partnera za donošenje određenog Zakona.

Detaljnije obrazloženje u amandmanu I.

Član 97. u Poslovniku glasi:

Delegat odnosno učesnik sjednice Doma naroda može da govori pošto zatraži i dobije riječ od predsjedavajućeg.

Prijave za učešće u raspravi mogu da se podnose do isteka pretresa.

Predsjedavajući daje riječ delegatima po redu kojim su se prijavili, a predsjednicima klubova naroda daje riječ izvan redoslijeda ukoliko istupaju u ime kluba.

Amandman IV

U članu 97. iza stava 1. dodaje se novi stav 2. koji glasi:

„Socijalnim partnerima iz člana 96. stav 4. predsjedavajući daje riječ nakon izlaganja predlagača akta, ukoliko su se prethodno prijavili za sudjelovanje u raspravi.“

Dosadašnji stavovi 2.i 3. postaju stavovi 3. i 4.

Obrazloženje

Isto kao za amandman III.